

[Ole Espersen]

Problemerne omkring disse nye initiativer og rammen for dem illustreres jo tydeligt af forhistorien, hvor man fra Socialministeriets og fra Justitsministeriets side ikke kunne blive enig – det skal jeg ikke bebrejde nogen at man ikke kan – om, hvordan man skulle gå frem.

Problemet var jo især, hvorvidt det var holdbart at sondre mellem hjælpeforanstaltninger uden og med pønalt præg, og hvorvidt det var holdbart at lægge straffeforanstaltninger ind under Socialministeriet, altså kort sagt, om socialforvaltningerne bør medinddrages i tvangsudøvelsen.

Der er måske stadig en vis uklarhed til stede i den redegørelse, vi har fået på baggrund af den gule rapport, men der er dog sket nogle ændringer, der gør linjerne klarere, bl.a. har man altså, når det drejer sig om de mere pønale – straffemæssige – sanktioner, erstattet Socialministeriet med kriminalforsorgen.

Selvfølger der stadig nogle problemer tilbage, og det er derfor, at i hvert fald de tanker, der er lagt frem i rapporten og i redegørelsen, fortjener en yderligere periode med henblik på opklaring. Er det f.eks. rimeligt ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn, at det bliver politiet, der afgør – og det bliver det jo i realiteten – hvorvidt en foranstaltning skal eller ikke skal have et straffemæssigt indhold? Det bliver jo en situation, hvor politiet på egen hånd skal vurdere, om det, at der er begået ét, to eller tre forhold, og om forholdene er mere eller mindre grove, skal medføre en sanktion af en mindre eller af en mere indgribende karakter.

Et andet spørgsmål, vi også må rejse, er selvfølgelig, om vi risikerer, at der opstår stor usikkerhed omkring begrebet arbejde, om værdien af begrebet arbejde, når arbejde efterhånden ikke blot skal ses som et bedre tilbud end fængsel – hvad det jo bliver i samfundstjenesteregi – men også som noget, der er værre end blot at få sin kontanthjælp eller sit tiltalefratagelse. Det er et problem, der ikke er nemt at løse, men det er et problem, der måske kan være medvirkende til at gøre de unge noget forvirrede, og det, vi ønsker, og det, regeringen ønsker, er netop at skabe en situation, hvor den usikkerhed og forvirring, der i dag formodes at være til stede, fjernes. Men bliver den fjernet, eller bliver den større, hvis man bruger begrebet arbejde eller det at gå på efterskole eller det at deltage i miljøforanstaltninger eller i foreningsarbejde, og

hvis det bliver – og det kan næppe undgås – opfattet som noget, der har en straffemæssig karakter?

Et spørgsmål, vi selvfølgelig også må rejse – også fordi den foreliggende rapport og redegørelse jo ikke har været til høring nogen steder – er: Hvilke økonomiske tilførsler kræves der? Er der økonomisk vilje til at realisere tankerne, f.eks. dette med øget brug af straffelovens § 49, stk. 2, hvor man anbringer den unge på en institution i stedet for i et fængsel? Hvad vil det koste? Hvor mange tilfælde kan der blive tale om hvert år? Hvem er ansvarlig for økonomien, er det amter eller stat? Brugen af denne bestemmelse i straffeloven har hidtil givet anledning til mange problemer, og den bruges jo kun relativt få gange hvert år, jeg tror en 40–50 gange.

Men det er helt klart, at hvis man virkelig mener noget med øget brug af denne bestemmelse, kræves der en tilførsel af ressourcer.

Kriminalforsorgen får jo, som jeg sagde før, efter redegørelsen i modsætning til i den gule rapport en større rolle, og kriminalforsorgen – også den frie kriminalforsorg – befinder sig jo i lighed med andre områder inden for Justitsministeriet og andre ministerier i øjeblikket i en situation med nedskæringer, der er ganske mærkbare, ganske væsentlige, og her får man altså en ny opgave og måske en positiv opgave: Vil det være muligt at sætte ressourcer nok af, eller skal der tilføres øgede ressourcer?

Det interessante er for så vidt, at der i øjeblikket eksisterer en ganske bred vifte af tilbudsmuligheder, men netop knaphed på ressourcer både økonomisk og personalemæssigt forhindrer en udnyttelse af disse muligheder.

Fordelene ved tankerne her er naturligvis ubetinget, at en langvarig, måske mange måneder varende, sagsbehandling og registrering undgås, og det er helt givet ganske væsentlige fordele, der vil kunne opnås i den forbindelse. Derfor er vi positive over for, at der skabes en sådan ny ramme for de unge kriminelle. Vi er også positive over for at udfylde denne ramme, men det er mere kompliceret end at skabe rammen. Det er baggrunden for, at vi synes, at de principper, der er tale om i denne sag, fortjener en udfyldning, før man virkelig kan vurdere deres værdi.

Jeg har også i en artikel af lektor Jørn Vestergaard for nylig i dagbladet Information mærket mig, at man i Sverige inden for dette område